

Fimmtudaginn 8. desember 1983.

Nr. 172/1983. **Ákærvaldið**

(Þórður Björnsson ríkissaksóknari)

gegn

Pálmari Magnússyni

(Jón Oddsson hrl.).

Bifreiðar. Brot gegn umferðarlögum. Ákæra.

Dómur Hæstaréttar.

Mál þetta dæma hæstaréttardómarnir Ármann Snævarr, Björn Sveinbjörnsson og Magnús Thoroddsen.

Ríkissaksóknari skaut málinu til Hæstaréttar að ósk ákærða með stefnu 29. júní 1983. Af hálfu ákærvalds er krafist staðfestingar hins áfrýjaða dóms, en þó svo, að refsing verði þyngd.

Fallið er frá vísun í ákæruskjali í áfengislög nr. 82/1969, sbr. lög nr. 52/1978.

Verjandi ákærða krefst aðallega sýknu, en til vara lækkunar refsingar.

Ágrip máls barst Hæstarétti 28. október 1983.

Ákærði var umráðamaður bifreiðarinnar V 1248, en eigi eigandi hennar, hinn 25. nóvember 1978. Læknir sá, er tók blóðsýni úr ákærða og gerði það kl. 0730, en eigi kl. 0800 hinn 26. nóvember 1978, svo sem mishernt er í héraðsdómi.

Ákærði er samkvæmt sakargögnum sannur að sök um að hafa ekið framangreindri bifreið undir áfengisáhrifum, svo sem í ákæru greinir. Varðar þetta atferli ákærða við 2., sbr. 4. mgr. 25. gr., sbr. 80. gr. umferðarlaga nr. 40/1968, sbr. 1. gr. laga nr. 54/1976.

Í ákæru er krafa gerð um, að ákærða verði refsað samkvæmt 6. mgr. 25. gr. og 1. mgr. 35. gr. umferðarlaga. Í ákæruskjali er ekki verknaðarlýsing, er svari ótvírætt til þessara ákvæða, og verður ákærða ekki refsað að því leyti.

Auk þeirra refsinga ákærða, sem greinir í héraðsdómi, sætti hann með dómi sakadóms Reykjavíkur 21. júní 1983 3 mánaða fangelsi skilorðsbundið fyrir brot á 217. gr. og 1. mgr. 257. gr. almennra hegningarlaga. Refsingu ákærða ber að ákveða með vísan til 78. gr. almennra hegningarlaga. Þykir hún hæfilega ákveðin 8.000.00

króna sekt í ríkissjóð, og komi 10 daga varðhald í stað sektarinnar, ef hún verður eigi greidd innan 4 vikna frá birtingu dóms þessa. Staðfesta ber niðurstöðu héraðsdóms um ökuleyfissviptingu ákærða.

Ákvæði héraðsdóms um sakarkostnað á að vera óraskað. Dæma ber ákærða til að greiða allan kostnað af áfrýjun sakarinnar, þar með talin saksóknarlaun í ríkissjóð, 7.000.00 krónur, og málsvarn-
arlaun skipaðs verjanda síns, 7.000.00 krónur.

D ó m s o r ð:

Ákærði, Pálmar Magnússon, sæti 8.000.00 króna sekt í ríkissjóð, en í stað sektarinnar komi 10 daga varðhald, ef hún verður eigi goldin innan 4 vikna frá birtingu dóms þessa.

Ákvæði héraðsdóms um ökuleyfissviptingu og sakarkostnað eiga að vera óröskuð.

Ákærði greiði allan kostnað af áfrýjun sakarinnar, þar með talin saksóknarlaun í ríkissjóð, 7.000.00 krónur, og málsvarn-
arlaun skipaðs verjanda síns, Jóns Oddssonar hæstaréttar-
lögmanns, 7.000.00 krónur.

Dómi þessum ber að fullnægja með aðför að lögum.

Dómur sakadóms Vestmannaeyja 31. desember 1982.

Mál þetta, sem tekið var til dóms í dag, er af ákæruvaldsins hálfu höfðað með ákæru, dagsettri 15. júní 1979, á hendur Pálmari Magnússyni, þá til heimilis að Foldahrauni 39 F í Vestmannaeyjum, en síðast, þegar vitað var, til heimilis að Bondegärdet 11, Hjállbo, Gautaborg, Svíþjóð, fæddum 30. ágúst 1955 í Reykjavík, „fyrir að aka aðfaranótt laugardagsins 25. nóvember 1978 bifreið sinni V 1248, neyta áfengis við aksturinn og vera undir áhrifum þess við hann, vítt og breitt um götur Vestmannaeyjakaupstaðar til skiptis við bróður ákærða, Friðrik Erlingsson Karlsson, þótt sá væri bæði undir áhrifum og ökuréttindalaus, allt þar til akstrinum lauk við Vestmannabraut 53, og var ákærði þá við stjórn bifreiðarinnar.

Telst þetta varða við 2. mgr., sbr. 4. mgr. og 6. mgr. 25. gr., 1. mgr. 35. gr., sbr. 80. gr. umferðarlaga nr. 40/1968, sbr. lög nr. 54/1976, og 1. mgr. 24. gr., sbr. 33. gr. áfengislaga nr. 82/1969, sbr. lög nr. 52/1978.

Þess er krafist, að ákærði verði dæmdur til refsingar, til ökuleyfissvipt-

ingar samkvæmt 81. gr. umferðarlaga og 1. mgr. 24. gr. áfengislaga og til greiðslu alls sakarkostnaðar.“

Málið var upphaflega tekið til dóms hinn 9. janúar 1980 og í því kveðinn upp dómur 15. janúar s. á. Með dómi Hæstaréttar 19. janúar 1981 var fyrri málsmeðverð ómerkt og málinu vísað heim í hérað til löglegar meðferðar og dómsuppsögu að nýju.

Málavextir eru þessir:

Laugardaginn 25. nóvember 1978, kl. 0625, hafði Arndís Egilson, Bárustíg 14 B, Vestmannaeyjum, símleiddis samband við lögregluna þar í kaupstaðnum frá heimili sínu. Kvaðst Arndís vilja láta vita af grunsamlegum akstri rauðrar bifreiðar af gerðinni Ford Cortina.

Tveir lögreglumenn fóru þegar að svipast um eftir bifreiðinni. Óku þeir frá lögreglustöðinni og vestur Vestmannabraut. Er þeir komu að gatnamótum þeirrar götu og Skólavegar, sáu þeir, hvar bifreið var ekið austur Vestmannabraut og lagt í stæði framan við húsið nr. 53 við þá götu. Óku þeir þegar að bifreið þessari, sem reyndist vera rauð Ford Cortina og bar skráningarnúmerin V 1248. Um leið og þeir óku að bifreiðinni, sáu þeir mann undir stýri hennar, sem þeir þekktu fyrir ákærða í máli þessu. Bifreiðin var ekki í gangi, er þeir komu að henni, en vél hennar reyndist mjög heit viðkomu. Maður sat í farþegasæti við hlið ákærða, og sá annar lögreglu maðurinn ákærða taka kveikjúláslykla bifreiðarinnar og afhenda þá manni þessum.

Færðu þeir mennina á lögreglustöðina svo og bifreiðina. Við yfirheyrslu hjá varðstjóra neitaði ákærði að hafa ekið bifreiðinni, sem hann kvaðst vera eigandi að, Sagði hann, að maður sá, sem með honum var, hefði ekið bifreiðinni og væri hann bróðir hans. Hefðu þeir skipt um sæti, er þeir sáu, að lögreglan nálgast. Einnig sagði ákærði við sama tækifæri, að tveir menn aðrir hefðu verið með þeim í bifreiðinni, en ekki gat hann nafngreint þá. Hefðu þeir verið farnir úr bifreiðinni, er lögreglan kom á staðinn. Aðspurður kvað ákærði þá hafa hafið aksturinn á Básaskersbryggju og ekið síðan vítt og breitt um bæinn. Hann kvaðst hafa verið við drykkju frá því um kl. 19 um kvöldið og hefði hann m. a. verið í hófi í Kiwanishúsinu við Strandveg.

Ekki vissi ákærði, hve mikils magns áfengis hann hafði neytt.

Allur var framburður ákærða ruglingslegur og erfitt að henda reiður á honum.

Kl. 0800 kom læknir á lögreglustöð til að taka blóðsýni úr ákærða, en að svo búnu var hann færður í fangageymslu lögreglunnar.

Maður sá, sem var í för með ákærða, kvaðst heita Friðrik Erlingsson og vera fæddur 20. júlí 1962. Hann var mjög ölvaður, og var framburður

hans mjög ruglingslegur. Kvaðst hann hafa ekið bifreiðinni neðan frá Báaskersbryggju og vítt og breitt um bæinn, þar til hann hitti lögregluna. Var á honum að skilja, að ákærði hefði ætlað að taka sökina á sig. Ekki kannaðist hann við, að fleiri hefðu verið í bifreiðinni, þegar þeir stönsuðu á þeim stað, þar sem lögreglan kom að þeim. Aftur á móti sagði hann, að þeir hefðu tekið Guðmund Eliasson, Ásavegi 20, upp í bifreiðina á Heiðarvegi og ekið honum heim. Hefðu þeir hitt hann, er þeir komu neðan af Báaskersbryggju.

Tekið var blóðsýni úr Friðriki til alkóhólákvörðunar, en að svo búnu var hann færður í fangageymslu lögreglunnar.

Í blóðsýni því, er tekið var úr ákærða, reyndist alkólhólmagnið 1.91%, en hjá Friðriki reyndist magn alkólhóls 1.51 ‰.

Fyrir dómi skýrði ákærði svo frá, að hann hefði byrjað að neyta áfengis um kl. 20 í húsi Kiwanis við Strandveg. Kvaðst hann hafa neytt þar töluverðs áfengis og af mörgum tegundum. Ákærði kvaðst ekki vita, hvað klukkan var orðin, þegar hann yfirgaf Kiwanishúsið. Sagði ákærði, að eiginkona hans hefði ekið þeim í áður nefnt hól í bifreið þeirra, V 1248.

Ákærði neitaði því eindregið að hafa ekið bifreiðinni í umrætt sinn, en kvaðst ekki muna, hver ók henni. Þó kvaðst hann muna, að fyrst eftir dansleikinn hefði hann farið heim til sín og þá hefði eiginkona hans ekið. Ákærði kvaðst muna, að bifreið hans var ekið eftir þetta, en fullyrti, að alltaf hefði verið ódrukkinn maður við stýri.

Varðandi aðdraganda handtökunnar skýrði ákærði svo frá, að það hefði verið á Vestmannabraut, sem lögreglan kom að bifreiðinni, og hefði bróðir hans Friðrik verið með honum. Ekki gat ákærði gert grein fyrir því, hver ók bifreiðinni á þann stað, þar sem þeir voru handteknir. Sagði hann, að þegar lögreglan kom að bifreiðinni, hefði hann verið kominn út úr henni, en hann hefði ekki verið með kveikjuláslykla hennar. Neitaði ákærði ítrekað aðspurður að hafa ekið bifreiðinni umrædda nótt.

Friðrik Erlingsson Karlsson skýrði svo frá, að hann hefði byrjað að neyta áfengis um kl. 2130 umrætt kvöld. Síðar um kvöldið hefði hann farið á dansleik í Samkomuhúsi Vestmannaeyja.

Að afloknum dansleik hefði hann staldrað við fyrir utan danshúsið, en því næst farið í leigubifreð með tveimur félögum sínum. Hefðu þeir farið í samkvæmi í húsi við Illugagötu. Fyrir utan það hús hefðu þeir hitt ákærða og hefði hann verið á bifreiðinni V 1248. Hefði ákærði boðið honum upp í bifreiðina og því næst ekið um götur bæjarins. Sagði Friðrik, að m. a. hefði ákærði ekið niður á bryggju þá, sem v/s Herjólfur liggur við. Þar hefði ákærði leyft honum að aka bifreiðinni og hefði hann ekið 5 — 10 metra spöl eftir bryggjunni, en þá hefði ákærði tekið við stjórn hennar á nýjan leik.

Friðrik kvaðst hafa fundið til lítills háttar áfengisáhrifa við aksturinn.

Eftir að ákærði hafði tekið við stjórn bifreiðarinnar á ný á bryggjunni, sagði Friðrik, að þeir hefðu farið í áður nefnt hús við Illugagötu og hefði ákærði einnig komið inn.

Kvaðst hann hafa farið úr gleðskap þessum einhvern tíma um morguninn ásamt ákærða. Hefðu þeir farið burt í bifreið ákærða, sem jafnframt hefði verið ökumaður. Hefði ákærði ekið sem leið liggur frá Illugagötu niður á Vestmannabraut, en þar hefði hann stöðvað bifreiðina. Skömmu síðar hefði lögreglan komið að og fært þá á lögreglustöðina.

Þá sagði hann, að þegar þeir fóru úr gleðskapnum, hefðu þeir tekið með tvo farþega, Guðmund og Björn, og hefði þeim verið ekið heim til þeirra.

Vitnið Guðmundur Elíasson skýrði svo frá, að það hefði farið í samkvæmi í húsi austur í bæ og hefðu þeir ákærði og Friðrik verið þar. Eftir að hafa verið í húsi þessu um stund hefði það farið í hús við Illugagötu. Hefði það farið þangað í bifreið ákærða, en ökumaður hefði verið piltur, sem kallaður sé Stebbi. Sagði vitnið, að ákærði og Friðrik hefðu einnig verið í bifreiðinni í umrætt sinn og hefðu þeir einnig farið inn í áður nefnt hús við Illugagötu.

Vitnið kvaðst hafa farið úr húsi þessu einhvern tíma um nóttina og hefði það fengið far með bifreið ákærða. Kvaðst það muna, að með því í bifreiðina hefðu farið þeir ákærði og Friðrik, en ekki kvaðst vitnið muna, hver ók bifreiðinni í umrætt sinn.

Kvaðst vitnið helst halda, að því hefði verið hleypt úr bifreiðinni á horni Kirkjuveggar og Ásaveggar og gengið þaðan heim.

Vitnið Unnur Lilja Elíasdóttir, eiginkona ákærða, skýrði svo frá, að það hefði verið með ákærða í hófi því, er haldið var í húsi Kiwanis við Strandveg, og hefðu þau komið þangað í bifreið þeirra. Kvaðst vitnið hafa verið þarna, meðan hófið stóð. Að því loknu hefði það ekið fólki úr hófinu, en ekið heim skömmu síðar. Vitnið kvaðst hafa orðið viðskila við ákærða, þegar það fór að aka áður nefndu fólki. Vitnið kvaðst hafa vaknað við það, að ákærði og Friðrik voru komnir í íbúðina ásamt fleirum, sem það vissi ekki deili á, enda ekki farið á fætur. Sagði vitnið, að allir þessir menn hefðu stadið stutt við, en ekki vissi það, hvort þeir fóru akandi eða gangandi frá húsinu. Einhvern tíma fyrir hádegi kvaðst vitnið síðan hafa hringt á lögreglustöðina og þá verið sagt, að ákærði og Friðrik væru þar svo og bifreiðin.

Vitnið Ómar Garðarsson lögreglumaður skýrði svo frá, að frá því að þeir lögreglumennirnir sáu bifreið ákærða og þar til þeir komu að henni, hefði aðeins liðið örstutt stund og vegalengdin einnig verið mjög stutt. Einnig kvað vitnið það gersamlega útilokað, að ökumaður og farþegi bifreiðarinnar V 1248 hefðu getað skipt um sæti á þeim örstutta tíma, sem

leið, frá því að þeir lögreglumennirnir urðu bifreiðarinnar varir og þar til þeir voru komnir upp að henni, þar sem hún var komin í stæðið framan við húsið nr. 53 við Vestmannabraut, enda hefðu þeir aldrei séð neina hreyfingu á mönnunum í bifreiðinni. Kvaðst vitnið því ekki vera í nokkrum vafa um, að ákærði hefði verið ökumaður bifreiðarinnar V 1248, þar sem henni var ekið austur Vestmannabraut laugardagsnóttina 25. nóvember 1978. Loks sagði vitnið, að enginn hefði farið út úr bifreiðinni V 1248, frá því hún stöðvaði og þar til lögregluna bar að.

Vitnið Ófeigur Óskar Sigurpálsson lögregluvarðstjóri sagði, að það og Ómar Garðarsson lögreglumaður hefðu farið út af lögreglustöðinni, jafnskjótt og tilkynning barst um akstur bifreiðarinnar V 1248. Hefðu þeir ekið vestur Vestmannabraut og stöðvað við gatnamót þeirrar götu og Skóla-vegar. Kvaðst vitnið þá hafa séð til ferða bifreiðar, sem ekið var á móti lögreglubifreiðinni, og hefði bifreið þessi þá verið þar sem Vestmannabraut er hæst. Hefðu þeir ekið á móti bifreið þessari, en henni verið ekið að gangstéttarbrún í þann mund sem bifreiðarnar mættust. Hefði það þá séð, að tveir menn voru í framsæti bifreiðarinnar. Sagði vitnið það vera útilok- að, að menn þessir hefðu getað skipt um sæti, meðan þeir lögreglumennirnir sáu til ferða bifreiðarinnar. Kvaðst vitnið ekki vera í nokkrum vafa um, að ákærði hefði ekið bifreiðinni í umrætt sinn.

Loks sagði vitnið, að Ómar Garðarsson hefði gengið að bifreiðinni öku- mannsmeigin, en það hefði farið að henni farþegameigin og hefði það þá séð, að ákærði rétti Friðriki kveikjuláslykla bifreiðarinnar.

Vitnið Arndís Egilson sagði, að atvik þetta væri því í fersku minni. Stað- festi vitnið, að það hefði hringt á lögreglustöðina og hefðu tildrög þess verið þau, að útidyrabjöllu heimilis þess hefði verið hringt, og hefðu tveir ölvaðir menn verið á tröppunum. Kvaðst það hafa borið kennsl á mennina og hefðu þeir verið ákærði í máli þessu og bróðir hans. Hefði það vísað mönnum þessum burt og séð, að þeir fóru út í rauða Cortinu bifreið. Frið- rik hefði sest undir stýri, en ákærði við hlið hans. Sá fyrrnefndi hefði reynt að aka bifreiðinni áfram, en það ekki tekist vegna þess, að hún var föst í snjó. Hefði ákærði þá tekið við, en bróðir hans ýtt og hefði þá tekist að mjaka bifreiðinni úr sjónum. Sá sem ýtti hefði komist upp í bifreiðina og henni hefði þá verið ekið vestur Vestmannabraut, og kvaðst vitnið ekki hafa séð til ferða bifreiðinnar eftir það. Vitnið kvaðst hafa hringt í lögregl- una, meðan verið var að losa bifreiðina úr snjónum. Þá sagði vitnið, að það hefði séð, að ákærði hefði fengið sér að drekka úr vínflosku, meðan hann sat undir stýri bifreiðarinnar. Loks kvaðst vitnið hafa séð, þegar það fór til dyra, að í aftursæti bifreiðarinnar hefði legið maður, og er það hefði spurt þá, hver það væri, hefði því verið svarað, að þetta væri Guðmundur Eliasson.

Niðurstaða.

Svo sem atvikum máls þessa hefur verið lýst hér að framan, þykja vætti vitnanna Ómars Garðarssonar, Ófeigs Óskars Sigurpálssonar og Arndísar Egilson, sem jafnframt fá stoð í framburði Friðriks Erlingssonar Karlssonar, þrátt fyrir neitun ákærða veita lögfulla sönnun þess, að í greint sinn hafi ákærði ekið bifreiðinni V 1248 undir áhrifum áfengis.

Hálfbróðir ákærða, Friðrik Erlingsson Karlsson, hefur viðurkennt fyrir dómi að hafa í sama skipti ekið bifreiðinni V 1248 undir áhrifum áfengis og án þess að hafa ökuréttindi, en um bæði atriðin gat ákærði ekki velkst í vafa.

Öll framangreind háttsemi ákærða er færð til rétttra refsíákvæða í ákæru.

Ákærði hefur sætt refsingum sem hér segir:

- 1973 14/12 í Reykjavík: Sátt, 5.000 kr. sekt fyrir brot á 27. gr. umferðarlaga.
- 1973 14/12 í Reykjavík: Sátt, 10.000 kr. sekt fyrir brot gegn 217. gr. hegningarlaga.
- 1974 16/1 í Reykjavík: Sátt, 10.000 kr. sekt fyrir brot gegn 217. gr. hegningarlaga.
- 1974 11/5 í Vestmannaeyjum: Sátt, 2.000 kr. sekt fyrir brot á 21. gr. áfengislaga.
- 1975 15/4 í Reykjavík: Dómur: Sakfelldur fyrir brot gegn 244. gr. hegningarlaga. Ákvörðun um refsingu frestað skilorðsbundið.
- 1976 25/7 í Vestmannaeyjum: Sátt, 4.000 kr. sekt fyrir brot gegn 21. gr. áfengislaga.
- 1977 5/8 í Vestmannaeyjum: Sátt, 4.000 kr. sekt fyrir brot gegn 1. mgr. 257. gr. hegningarlaga og 21. gr. áfengislaga.
- 1977 17/4 í Vestmannaeyjum: Sátt, 4.000 kr. sekt fyrir brot gegn 21. gr. áfengislaga.
- 1979 4/6 í Vestmannaeyjum: Sátt, 4.000 kr. sekt fyrir brot gegn 21. gr. áfengislaga.
- 1979 10/6 í Vestmannaeyjum: Sátt, 5.000 kr. sekt fyrir brot gegn 21. gr. áfengislaga.
- 1980 15/1 í Vestmannaeyjum: Dómur: 120.000 kr. sekt fyrir brot gegn 2. mgr., sbr. 4. mgr. 25. gr. og 1. mgr. 35. gr. umferðarlaga og 1. mgr. 24. gr. áfengislaga. Sviptur ökuleyfi í 1 ár frá 24/1 1980.
- 1981 19/1 Dómur Hæstaréttar: Hinn áfrýjaði dómur á að vera ómerkur, þ. e. vegna dóms 15/1 1980.
- 1981 22/1 í Vestmannaeyjum: Dómur: 30 daga fangelsi, skilorðsbundið 2 ár, fyrir brot gegn 244. gr. hegningarlaga.

1981 17/7 í Reykjavík: Dómur: 2 mán. fangelsi skilorðsbundið 2 ár, fyrir brot gegn 217. gr. og 218. gr. hegningarlaga.

Refsing ákærða þykir hæfilega ákveðin 6.000.00 kr. sekt til ríkissjóðs, og komi varðhald í 12 daga í stað sektarinnar, verði hún ekki greidd innan 4 vikna frá birtingu dómsins.

Í ákæruskjali er þess krafist, að ákærði verði auk refsingar dæmdur til ökuleyfisviptingar. Samkvæmt hinum heimvísaða dómi var ákærði sviptur ökuleyfi í 1 ár frá dómsbirtingu, en hún fór fram hinn 24. janúar 1980.

Með því að sá dómur var ómerktur, svo sem áður er að vikið, verður nú að dæma ákærða til sviptingar ökuleyfis í 1 ár frá 24. janúar 1980.

Dæma ber ákærða til greiðslu alls sakarkostnaðar, þar með talin málsvarnarlaun skipaðs verjanda hans, Jóns Oddssonar hæstaréttarlögmanns, kr. 2.000.00.

Júlíus B. Georgsson, fulltrúi bæjarfógeta, kvað upp dóm þennan.

Sá óhæfilegi dráttur, sem orðið hefur á afgreiðslu málsins, skrifast að mestu leyti á reikning dómarans.

D ó m s o r ð:

Ákærði, Pálmar Magnússon, greiði 6.000.00 kr. í sekt til ríkissjóðs, og komi varðhald í 12 daga í stað sektarinnar, verði hún ekki greidd innan 4 vikna frá dómsbirtingu.

Ákærði skal sviptur ökuleyfi í 1 ár frá 24. janúar 1980.

Ákærði greiði allan sakarkostnað, þar með talin málsvarnarlaun skipaðs verjanda síns, Jóns Oddssonar hæstaréttarlögmanns, kr. 2.000.00.

Dómi þessum ber að fullnægja með aðför að lögum.
